

Od autora

Zagadnienia regionalności i regionalizmów, problemy renesansu lokalności i tożsamości lokalnych przestały dziś interesować wyłącznie animatorów życia kulturalnego w społecznościach lokalnych. Współcześnie – w dobie globalizacji – badania regionalistyczne prowadzą czołowe ośrodki naukowe Polski i Europy, a publikacje stanowiące pokłosie tych badań stanowią ważny element oferty wydawniczej większości akademickich oficyn i spotykają się z szerokim zainteresowaniem czytelników. Edukacja regionalna wpisana została do programu szkolnego na różnych poziomach edukacji – ma służyć poznaniu przez uczniów własnej tożsamości oraz kształtowaniu postaw tolerancyjnych, otwartych, nastawionych na pluralizm, rozumienie i akceptację różnych kultur. Współczesna szkoła winna umożliwiać dzieciom i młodzieży poznanie ich regionu i jego kultury, wprowadzenie w życie kulturalne wspólnoty lokalnej oraz kształtowanie tożsamości narodowej w aspekcie tożsamości regionalnej. Zajęcia z zakresu edukacji regionalnej wprowadzono także do programów nauczania szkół wyższych, proponując studentom kierunków humanistycznych wykłady z takich przedmiotów jak np. media lokalne i środowiskowe, tożsamość lokalna, regionalizm we współczesnej Europie, kultura lokalna itp. Rozwój regionalizmu i badań w tym zakresie znalazł wyraz m.in. w uchwale Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury (Wrocław 1995) pod nazwą „Karta Regionalizmu Polskiego”. Zawarto w niej następujący zapis: „Szczególna rola w podtrzymywaniu i kształtowaniu świadomości lokalnej i regionalnej przypada systemowi edukacji. Programy nauczania szkół wszystkich szczebli powinny szeroko uwzględniać tematykę regionalną”. To ważne, gdyż – jak pisze Kazimierz Kossak-Głowczewski

– „istotą edukacji regionalnej jest powrót do domu, do źródeł życia każdego człowieka, do źródeł jego etyki i jego języka, a więc do źródeł kultury domowej, lokalnej, regionalnej, narodowej i ogólnoludzkiej”.

Niniejsza książka stanowi pokłosie badań regionalistycznych nad przeszłością i teraźniejszością mediów lokalnych w Zagłębiu Dąbrowskim prowadzonych przez autora w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu oraz Zakładzie Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Praca poświęcona jest zagadnieniom historycznoprasowym oraz współczesnym problemom związanym z funkcjonowaniem systemu komunikowania lokalnego w Zagłębiu. Pomieszczono w niej zarówno artykuły nowe, dotąd niepublikowane, jak i zmienione i rozszerzone wersje szkiców drukowanych w przeszłości w medioznawczych periodykach i pracach zbiorowych, takich jak „Rocznik Prasoznawczy” czy zeszyty serii „Oblicza prasy Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego”, pod red. Dariusza Rotta i Michała Kaczmarczyka.

Książka przygotowana została z myślą o studentach (dziennikarstwa, historii, kulturoznawstwa), uczniach oraz regionalistach, poszukujących wiedzy o mediach działających w Zagłębiu Dąbrowskim. Należy jednak podkreślić, iż nie ma ona charakteru monografii – intencją autora nie było bowiem dokonanie całościowej, wyczerpującej charakterystyki zagłębiowskich mediów w perspektywie historycznej i współczesnej, ale zaprezentowanie czytelnikowi zbioru szkiców odnoszących się do rozmaitych zjawisk i procesów charakterystycznych dla przestrzeni medialnej regionu. Z tego też powodu książkę traktować należy jako źródło materiałów o charakterze przyczynkarskim, zbiór swoistych sygnałów tematycznych, wymagających dalszych badań i uzupełnień. Autor wyraża nadzieję, że staną się one w przyszłości podstawą opracowania monografii prasy Zagłębia Dąbrowskiego.

Michał Kaczmarczyk